

PRACA POLICJI REPUBLIKI CZESKIEJ W SPRAWIE MNIejszości W ZAKRESIE ZWALCZANIA PRZESTĘPCZOŚCI

Mariola Liszoková

ABSTRAKT

W artykule poruszono problematykę pracy Policji Republiki Czeskiej w sprawie mniejszości w zakresie zwalczania przestępczości. Kwestia ta jest tu rozpatrywana przede wszystkim z perspektywy pracy Policji Republiki Czeskiej, która wykonuje nie tylko swoją pracę, ale także częściowo pracę „pracownika socjalnego”. Praca policji w tym zakresie wcale nie jest łatwa, zwłaszcza praca w miejscowościach wykluczonych społecznie. Oprócz funkcjonariuszy policji przydzielonych do Wydziałów Komunikacji Społecznej i Wydziału Prewencji w całej strukturze organizacyjnej Policji Republiki Czeskiej, działania prewencyjne prowadzi również szereg innych funkcjonariuszy policji, w tym przydzielonych do jednostek podstawowych, tj. Wydziałów Powiatowych i Okręgowych. Praca profilaktyczna polega na realizacji wykładów i dyskusji na różne tematy związane z przestępczością.

Słowa kluczowe:

mniejszości, policja, profilaktyka, zwalczanie przestępczości, projekt miejscowości wykluczone społecznie

ABSTRACT

This article deals with the issue of the work of the police of the Czech Republic in the field of minorities in the field of crime. This issue is viewed here primarily from the perspective of the work of the police of the Czech Republic, which performs not only its work, but also partly the work of a "social worker". The work of the police in this area is not easy at all, especially work in excluded localities. In addition to police officers assigned to the press and prevention departments throughout the organizational structure of the Police of the Czech Republic, a number of other police officers, including those assigned to basic departments, in district and local departments, are also engaged in preventive activities. This preventive work consists in the implementation of lectures and discussions on various topics related to crime.

Keywords:

minorities, police, prevention, crime prevention, project, excluded localities

Wstęp

Istotnym elementem pracy policji jest, oprócz zapewnienia bezpieczeństwa osób, mienia i porządku publicznego, wykrywanie i identyfikacja sprawców czynów zabronionych oraz działania prewencyjne funkcjonariuszy Policji Republiki Czeskiej. Oprócz funkcjonariuszy policji przydzielonych do Wydziałów Komunikacji Społecznej i Wydziału Prewencji w całej strukturze organizacyjnej Policji Republiki Czeskiej, działania prewencyjne prowadzi również szereg innych funkcjonariuszy policji, w tym przydzielonych do jednostek podstawowych, tj. Wydziałów Powiatowych i Okręgowych. W swoich działaniach policjant bardzo często styka się z członkami mniejszości, tj. osobą lub grupą osób, które różnią się pod względem etnicznym, rasowym, religijnym, ogólnokulturowym lub innymi osobliwościami i różnicami, ze względu na sytuację społeczną, która spycha ich na margines społeczny, lub inny status prawny. Styka się również z mieszkańcami miejscowości wykluczonych społecznie, czyli obszarów, na których występuje skupisko osób wykluczonych społecznie. Chodzi o środowisko, które jest izolowane przestrzennie, społecznie, kulturowo, ekonomicznie lub symbolicznie od otoczenia ze względu na cechy zewnętrzne, charakteryzuje się wysokim poziomem ubóstwa i bezrobocia wśród mieszkańców, ze względu na gospodarkę mieszkaniową, występują tam zrujnowane mieszkania, brakująca lub złej jakości infrastruktura oraz brakujące lub słabej jakości usługi publiczne, przy jednoczesnej niewydolności podstawowych instytucji socjalnych i większej częstotliwości zachowań ryzykownych. Policja Republiki Czeskiej ściśle współpracuje z organizacjami non-profit, zwłaszcza z obiektami niskoprogowymi, które wchodzą w zakres usług socjalnych i organizuje różne dyskusje na tematy z zakresu zapobiegania przestępczości.

Praca profilaktyczna w takim środowisku i z taką wspólnotą ludzi ma swoją specyfikę, której znajomość jest pierwszym warunkiem sukcesu. Równie istotnym czynnikiem jest lokalna i osobista wiedza o środowisku i ludziach, nawiązywanie osobistych więzi i kontaktów oraz budowanie wzajemnego zaufania między mieszkańcami miejscowości wykluczonych społecznie a policjantem, któremu powierzono pełnienie służby w tych miejscowościach. I wreszcie bardzo ścisła współpraca przy realizacji projektów prewencyjnych, ale także przy

rozwiązywaniu stresujących sytuacji czy pogarszającej się sytuacji bezpieczeństwa wobec innych podmiotów.

1. Regulacja ustawodawcza wybranej kwestii

Jednym z podstawowych kroków w celu wywarcia wpływu na przestępczość mniejszości i jej ograniczenia powinna być przede wszystkim poprawa ich niekorzystnego statusu społecznego, tak aby był on porównywalny ze statusem społecznym większości. Rząd Republiki Czeskiej dąży do stworzenia środowiska sprzyjającego rozwojowi wielokulturowego i tolerancyjnego społeczeństwa. Aby zrealizować te cele, powołano organy doradcze rządu – Radę ds. Praw Człowieka, Radę ds. Mniejszości Narodowościowych i Radę Rządową ds. Mniejszości Romów. (Moulisová, Zoubková, 2004)

Rada Rządowa ds. Mniejszości Narodowościowych jest organem doradczym i inicjatywnym rządu w sprawach dotyczących mniejszości narodowych i ich członków. Obecna Rada została powołana w rozumieniu § 6 ustawy nr 273/2001 czeskiego Dz.U. w sprawie praw członków mniejszości narodowościowych oraz o zmianie niektórych ustaw.

Rada Rządowa ds. Mniejszości Romów jest stałym organem doradczym i inicjującym rządu w zakresie integracji Romów. Rada została powołana uchwałą rządu nr 581 z dnia 17 września 1997 r., Wówczas jako Międzyresortowa Komisja ds. Mniejszości Romów. Rada systematycznie pomaga w integracji Romów do społeczeństwa. Zapewnia współpracę ministerstw odpowiedzialnych za realizację działań cząstkowych i realizację zadań wynikających z uchwał rządowych i umów międzynarodowych, którymi Republika Czeska jest związana. Gromadzi, omawia i przekazuje rządowi informacje, dokumenty i propozycje dotyczące tworzenia i realizacji polityki rządu wobec Romów.

Na poziomie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej zagadnieniem tym zajmują się pracownicy Departamentu Polityki Bezpieczeństwa i Zwalczania Przestępczości. W regularnych odstępach czasu opracowują strategię pracy Policji Republiki Czeskiej w odniesieniu do mniejszości. Obecnie strategia ta została opracowana do 2020 roku.

Celem działań Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej w zakresie pracy z mniejszościami jest otwarta i przejrzysta współpraca policji z mniejszościami, oparta na wzajemnym zaufaniu i szacunku. Aby osiągnąć ten cel, konieczne jest wdrażanie nowoczesnych podejść do działań policji w pracy z mniejszościami, systematyczne skupianie się na ustawicznym szkoleniu policjantów w tej kwestii oraz zacieśnianie więzi ze społecznościami mniejszościowymi. Jednocześnie we wszystkich działaniach w tym obszarze

należy kierować się ideą partnerstwa w kwestiach bezpieczeństwa i proaktywną polityką wobec mniejszości.

Strategia Pracy Policji Republiki Czeskiej wobec mniejszości do 2020 roku (zwana dalej „Strategią”) opiera się na wcześniejszych dokumentach strategicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dotyczących działalności Policji Republiki Czeskiej w zakresie mniejszości. Ta piąta aktualizacja jest wyrazem faktu, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Policja Republiki Czeskiej postrzegają działania w zakresie mniejszości jako spójną i ważną część działań policji w zapewnianiu bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego w Republice Czeskiej. Aktualizacja uwzględnia bieżące wydarzenia i zmieniające się warunki społeczne.

Głównymi priorytetami Strategii Pracy Policji Republiki Czeskiej na rzecz mniejszości do 2020 roku z 2018 roku jest wzmocnienie zaplecza metodycznego, kadrowego i organizacyjnego policji czeskiej w stosunku do mniejszości oraz wzmocnienie zaufania między członkami grup mniejszościowych a czeską policją. Jednocześnie nacisk kładziony jest na podnoszenie kwalifikacji zawodowych i wiedzy funkcjonariuszy czeskiej policji w danej kwestii oraz na szerszą współpracę czeskiej policji z organami administracji państwowej, samorządami, organizacjami pozarządowymi i innymi zainteresowanymi podmiotami. (Strategie, 2018)

Na szczeblu Prezydium Policji Republiki Czeskiej na podstawie Rozporządzenia Prezydenta Policji nr 258/2013 czeskiego Dz.U. o działaniach na rzecz mniejszości, powstało stanowisko Oficera Łącznikowego ds. Mniejszości. W każdym Okręgowym Prezydium Policji Republiki Czeskiej powstało wskazane stanowisko Oficera Łącznikowego ds. Mniejszości dla konkretnego regionu oraz Grupa Robocza ds. Mniejszości, którą oficer łącznikowy prowadzi.

2. Członek mniejszości jako ofiara lub sprawca

Wykluczenie społeczne to szeroko dyskutowany temat, który jest obecnie w Republice Czeskiej omawiany głównie w związku z problematyką ubóstwa, opieki socjalnej i usług socjalnych, w dziedzinie zatrudnienia, edukacji, ale także opieki zdrowotnej, uzależnień, hazardu i innych negatywnych zjawisk patologicznych. Zwłaszcza w ciągu ostatnich dziesięciu lat pojawiło się wiele definicji wykluczenia społecznego, a zwłaszcza w ciągu ostatnich pięciu lat w Republice Czeskiej poczyniono interesujący wkład w pogłębienie zrozumienia mechanizmów wykluczenia społecznego. (Uherek, Bělohradská, Pojarov, 2010)

Wykluczenie społeczne jest odcięte od instytucji i usług, sieci społecznych i możliwości edukacyjnych. Przejawy wykluczenia społecznego to np. długotrwałe bezrobocie, uzależnienie od świadczeń socjalnych, życie w wykluczonych przestrzennie częściach gmin, niskie kwalifikacje, zły stan zdrowia, rozpad rodziny czy utrata poczucia własnej wartości. W ramach adaptacji do warunków wykluczenia społecznego często powstają określone wartości i normy, takie jak nacisk na teraźniejszość, niemożność planowania przyszłości, poczucie beznadziejności i bezradności czy przekonanie, że nie można wpływać na własną sytuację socjalną. (Brož, Kintlová, Toušek, 2007)

Mówiąc najprościej, wykluczeni społecznie są obywatele, którzy mają utrudniony dostęp do instytucji i usług (np. pomocy instytucjonalnej), są wykluczeni z sieci społecznych i nie mają wystarczających kontaktów wertykalnych poza społecznie wykluczoną miejscowością. Podstawową cechą schodzenia do dna społecznego jest kumulacja przyczyn prowadzących do kryzysu życiowego (utrata pracy, niewypłacalność, problemy mieszkaniowe, problemy dzieci w szkole, choroby itp.). Osoby wykluczone społecznie zwykle nie borykają się z jednym problemem, lecz z dużą ilością problemów. Ze stopniowym schodzeniem do dna nie jest już jasne, jaka jest pierwotna przyczyna upadku na dno i jakie są jej konsekwencje. (Příručka pro sociální integraci, 2009)

W takim środowisku łatwo rozwijają się różnego rodzaju przestępstwa popełniane na mieszkańcach w miejscowościach wykluczonych społecznie lub bezpośrednio przez ich mieszkańców. Według regularnych doniesień oficerów łącznikowych mniejszość romska w środowisku dopuszcza się kradzieży kieszonkowych, zwykłych rabunków, lichwy, prowadzenia i organizacji prostytucji oraz przestępstw związanych z dystrybucją narkotyków i substancji psychotropowych. Następnym przestępstwem popełnianym przez mniejszość romską są przestępstwa popełniane na seniorach, czy to kradzieże, czy oszustwa. Członkowie społeczności wietnamskiej popełniają przestępstwa gospodarcze, związane głównie ze sprzedażą towarów oraz przestępczością związaną z produkcją i dystrybucją narkotyków i substancji psychotropowych. Osoby pochodzące z krajów postsowieckich, najczęściej Rosjanie i Ukraińcy, zwłaszcza na „swoich ludziach”, popełniają przestępstwa szantażu w związku z zapewnieniem pracy lub zakwaterowania. Następnie chodzi o przestępczość zorganizowaną, prostytucję, handel ludźmi, bronią i narkotykami oraz substancjami psychotropowymi. Szczegółowym rodzajem przestępstw popełnianych na osobach należących do mniejszości to przestępstwa popełniane z nienawiści. Obecne prawodawstwo nie określa bezpośrednio tego pojęcia. Przestępstwa z nienawiści obejmują przestępstwa popełniane z powodu nienawiści

sprawcy wobec domniemanego lub rzeczywistego charakteru ofiary, przynależność do rasy, pochodzenia etnicznego, narodowości, przekonań politycznych, religii (lub niereligijności). Elementy przestępstwa z nienawiści można doszukać w podstawowych lub kwalifikowanych faktach niektórych przestępstw lub w postaci okoliczności obciążających wymienionych w § 42 lit. b) Kodeksu karnego. Początkowe etapy przestępstwa z nienawiści można postrzegać jako serię przestępstw przeciwko mieniu lub przestępstw przeciwko wspólnotcie cywilnej. Badając takie doniesienie, należy od początku zająć się rozwojem sytuacji oraz poszukać i odnaleźć motywację sprawcy lub sprawców przestępstwa z nienawiści wobec określonej grupy osób, której napaść jednego lub więcej członków takiej społeczności dotyczy.

Środowisko miejscowości wykluczonych społecznie ma swoją specyfikę, którą policjant powinien uwzględniać w swoim podejściu, w swojej strategii poruszania się w tym środowisku. Bardzo powszechnym mitem wśród policjantów jest to, że konkretne działanie policji w tym środowisku faktycznie oznacza usprawiedliwianie i wybaczenie przestępstw, że zmuszeni są oni mierzyć ludzi z tego środowiska podwójnym metrem, aby nie zostali oskarżeni o dyskryminację itp. To duży błąd i całkowite złudzenie. Wręcz przeciwnie: policjant, który wkracza do tej miejscowości lub spotyka ludzi z tego środowiska, powinien postępować tak samo, jak w kontakcie z kimkolwiek innym. Zaprzeczanie, że policjanci czasami wślizgują się w działania, które są nieetyczne i niedopuszczalne, oznacza okłamywanie samego siebie. Nie jest zatem szkodliwe podsumować główne zasady pracy policji w środowisku wykluczenia społecznego i w kontakcie z ludźmi z tego środowiska:

1. **Uczciwość.** Przestrzeganie zasad uczciwego postępowania - prawidłowe zachowanie, bez oznaki wyższości i arogancji, bez oznak pogardy, poprawne tytułowanie. Prawidłowe zachowanie może zapobiec wielu konfliktom i nieporozumieniom, bez prawidłowego i przyzwoitego zachowania policjant nie może nigdy nawiązać trwałych relacji z osobami, które należą do tego środowiska, uzyskać od nich niezbędnych informacji i chęci obywateli do otwartej współpracy.
2. **Profesjonalizm.** Główną zasadą zawodową każdego policjanta, powinno być nie wyrażać własnych opinii i nie pokazywać swych odczuć na temat osób ze środowiska wykluczenia społecznego. Na przykład policjant może nie zgodzić się z tym, że większość z tych osób otrzymuje zasiłki, które inni płacą w formie podatków, ale nie może to mieć odzwierciedlenia w żadnej z jego procedurze służbowej. Zwłaszcza w tych przypadkach, w których problemy nie są związane z pracą policji. Nawet w tym przypadku zachowanie policjanta musi być oparte na rozsądku i logicznym myśleniu, a

nie na emocjach i osobistych opiniach. W sprawach integracji społecznej i zwalczaniu dyskryminacji policja Republiki Czeskiej musi traktować ludzi jako jednostki, i nie patrzeć na grupę jako całość, więc traktować ich sprawy jako unikalne. Do tego pomoże: po 1 szkolenie tematyczne policjantów i po 2 dobra praca personelu z policjantami - superwizja, coaching, trening itp. - co pomogłoby policjantom w radzeniu sobie z innością, nauczyłyby ich to pracy z uprzedzeniami, przetwarzania własnych mrocznych myśli i frustracji. W tej grupie zawodowej nietolerancja jest tym bardziej niebezpieczna, że policjanci spotykają osoby wykluczone społecznie z pozycji władzy.

3. **Zarządzanie konfliktem**, znajomość zasad komunikacji w sytuacjach problemowych. Idealnie byłoby, gdyby policjant, który wielokrotnie wkraczał do miejscowości wykluczonej społecznie, miał podstawową wiedzę na temat zasad porozumiewania się w sytuacjach problemowych, w których może zaistnieć lub wystąpić konflikt.

Na szczeblu regionalnym i lokalnym należy zapewnić / wspierać **udział policji w planowaniu społecznym**, w grupach roboczych (wraz z samorządem i organizacjami pozarządowymi) oraz w innych działaniach, które obejmują punkt widzenia i potencjał policji w rozwiązywaniu problemów i poszukiwaniu środków systemowych.

Policjanci muszą doskonale **znać środowisko miejscowości wykluczonych społecznie**, odpowiednio się w nim orientować, potrafić odróżnić rolę sprawcy od roli ofiary, tak aby ich informacje o tym środowisku i żyjących w nim ludziach nie opierały się wyłącznie na założeniach, ogólnie tradycyjnych stereotypach i uprzedzeniach. Wówczas mogą kompleksowo rozwiązać sytuację, czyli przyczyny negatywnych zjawisk, a nie tylko ich skutki (np. nie tylko przestępstwa przeciwko mieniu, ale także ich przyczyny).

Istnieje potrzeba zapewnienia przez instytucje administracji publicznej **systematycznego wprowadzania prawa i zasad społeczeństwa obywatelskiego do środowiska miejscowości wykluczonych społecznie**, wchodzenia w struktury w tych miejscowościach oraz systematycznego zwalczania nielegalnych działań, które mają miejsce w tym środowisku.

Tam, gdzie jest to stosowne, ustanowić instytut **asystenta socjalnego** w postępowaniu karnym (lub asystenta policji), który zapewniłby wsparcie socjalne i prawne wykluczonym społecznie klientom, którzy są ofiarami przestępstw lub dyskryminacji, ew. wsparcie w kontaktach z policją w celu ochrony praw tych klientów.

Stworzenie systemu oceny pracy policji tak, aby nie motywował funkcjonariuszy policji do korzystania z „systemu brama”, ale raczej zniechęcał ich od takiego zachowania.

Policja powinna **dokładnie zbadać zarzuty**, które wydają się być przypadkami korzystania z „systemu brama” i, jeżeli okaże się to uzasadnione, surowo ścigać te przypadki. Pożądane jest również, aby państwo (np. w formie projektu z EFS) wspierało systematyczne, niezależne monitorowanie tych przypadków, połączone z doradztwem i pomocą osobom, które zetknęły się z tym zjawiskiem. (Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení)

3. Praktyka w 14 dyrekcjach regionalnych w dziedzinie prewencji

W każdej regionalnej dyrekcji Policji Republiki Czeskiej powołana jest funkcja oficera łącznikowego ds. mniejszości dla danego regionu oraz grupa robocza ds. mniejszości, którą zarządza wskazany oficer łącznikowy. Skład tych grup roboczych leży całkowicie w gestii kierownictwa poszczególnych dyrekcji regionalnych i odpowiedniego oficera łącznikowego, spełniając tym samym wymagania i specyfikę poszczególnych regionów. Większość członków tych grup to policjanci wydziałów powiatowych i lokalnych z przypisanymi zadaniami lokalnymi, na których terytorium występuje miejscowość wykluczona społecznie lub społeczność mniejszościowa.

Zadaniem członka grupy roboczej jest nawiązanie osobistych relacji z mieszkańcami miejscowości wykluczonej społecznie, ustanowienie dwustronnej komunikacji między przedstawicielami społeczności a policjantem oraz budowanie wzajemnego zaufania. Taki policjant zdobywa doskonałą lokalną i osobistą wiedzę o okolicy i ściśle współpracuje z jej przedstawicielami w rozwiązywaniu problemów, które z sobą niesie życie. Jednocześnie współpracuje z szeregiem organizacji rządowych i pozarządowych, urzędnikami administracji państwowej oraz samorządowej. Bardzo często dzieje się tak na spotkaniach realizowanych w celu rozwiązania konkretnego problemu lub na spotkaniach, które odbywają się w określonym czasie i dotyczą systematycznych poszukiwań i rozwiązywań problemów związanych z tą społecznością. Funkcjonariusz policji wchodzący w skład grupy roboczej ds. mniejszości ma przegląd o ogólnej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa w miejscowości wykluczonej społecznie, wszystkich planowanych i przypadkowych zdarzeniach, które mogą zagrozić porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu w tym środowisku oraz kiedy uzyskuje informacje o możliwych uciążliwościach publicznych, wtedy proponuje podjęcie odpowiednich środków ze strony policji Republiki Czeskiej, ale ze strony podmiotów współpracujących. W oparciu

o realizowane w ten sposób środki pełnione są niektóre z podstawowych zadań Policji Republiki Czeskiej, którymi są ochrona osób, mienia oraz ochrona porządku publicznego i przeciwdziałanie przestępczości.

Partnerami dla policjantów pracujących w miejscowościach wykluczonych społecznie będą przedstawiciele gmin i miast, pracownicy wydziału ochrony socjalno-prawnej dzieci, asystenci prewencji kryminalnej, terenowi pracownicy socjalni, pracownicy urzędów pracy, dyrektorzy szkół i nauczyciele, pracownicy Agencji Integracji Społecznej, organizacje pozarządowe, które działają w danym regionie czy miejscowości, organizacje rządowe zajmujące się integracją mniejszości ze społeczeństwem, a przede wszystkim są to przedstawiciele poszczególnych społeczności.

Projekt „Wprowadzanie specjalistów policji do pracy z grupą mniejszości Romów w miejscowościach wykluczonych społecznie“

Dzięki realizacji projektu „Wprowadzenie specjalistów policji do pracy z grupą mniejszości romskiej w miejscowościach wykluczonych społecznie”, do pracy z mniejszością romską w miejscowościach wykluczonych społecznie z czterech dyrekcji regionalnych przydzielono łącznie 40 policjantów. Wykonują te same zadania, co członkowie grup roboczych w miejscowościach wykluczonych społecznie, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności romskiej. Ich działania patrolowe prowadzone są głównie w miejscach o zwiększonej koncentracji ludności romskiej. Ci funkcjonariusze policji zostali specjalnie przeszkoleni i poinstruowani w ramach projektu, aby pracować i komunikować się z Romami. W najbliższym czasie wyniki projektu zostaną ocenione i zostanie podjęta decyzja o ewentualnym wprowadzeniu takich specjalistów w innych miejscowościach innych regionów Republiki Czeskiej. Dlatego też ci specjaliści zostaną przeszkoleni i kształceni do tej konkretnej pracy.

W ramach wspomnianego już projektu przygotowano również reprezentatywne badania socjologiczne i analizę opinii publicznej. Grupę docelową stanowili Romowie mieszkający w miejscowościach wykluczonych społecznie w wieku powyżej 15 lat. Wnioski z tego badania pokazują, na przykład, że Romowie raczej nie ufają policji, a z ich punktu widzenia policja raczej nie ufa Romom.

4. Kształcenie ustawiczne policji dotyczące tej problematyki

Kształcenie członków grup roboczych poszczególnych regionalnych dyrekcji Policji Republiki Czeskiej, a także specjalistów policji, odbywa się obecnie w ramach zajęć

instruktażowych Dyrekcji Policji Prezydium Policji Republiki Czeskiej oraz Departamentu Polityki Bezpieczeństwa i Zwalczania Przemocności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Kształcenie to odbywa się wielokrotnie przez kilka dni w roku kalendarzowym. Treścią kształcenia są zazwyczaj bieżące wydarzenia odbywające się w poszczególnych dyrekcjach regionalnych, dzielenie się dobrymi praktykami, wykłady na tematy związane z tą tematyką, które prowadzą wykładowcy zewnętrzni - eksperci w tej dziedzinie. W ramach kształcenia zastosowano już formy pedagogiki przeżyć, która okazała się bardzo skuteczna i spotkała się z pozytywnym odzewem ze strony uczestników.

Pozostaje jednak pytanie, czy policjant, który nie jest specjalistą policyjnym i nie jest członkiem grupy roboczej, jest wystarczająco przygotowany do komunikowania się z mniejszością romską lub jest przygotowany do komunikowania się z członkami mniejszości narodowej mieszkającymi lub przebywającymi w Republice Czeskiej. Szczególnie w świetle rozwoju międzynarodowej polityki migracyjnej oraz w obliczu znacznego wzrostu liczby cudzoziemców przebywających w krajach strefy Schengen można przypuszczać, że zapotrzebowanie na sztukę komunikacji z członkami mniejszości narodowych będzie wzrastać. I nie muszą to być tylko policjanci przydzieleni do porządkowej służby policji. Będą to również funkcjonariusze policji kryminalnej i śledczej, policjanci przydzieleni do policji ds. cudzoziemców i wielu innych. Potrzeba ta mogłaby zostać zaspokojona poprzez udział takiego funkcjonariusza policji w ustawicznym kursie ustawicznego kształcenia zawodowego. Kurs koncentrowałby się na specyfice komunikowania się z członkami poszczególnych mniejszości, poznaniu ich kultury i różnic, dzieleniu się dobrymi praktykami oraz zapoznaniu się z ryzykownymi sytuacjami.

Zakończenie

Można zatem stwierdzić, że członkowie mniejszości i mieszkańcy miejscowości wykluczonych społecznie są często ofiarami działań osób wykorzystujących ich złą sytuację społeczną. Są to głównie różni lichwiarze i osoby udzielające szybkich pożyczek o wysokim oprocentowaniu, co powoduje, że ci ludzie dostają się w „spirale zadłużenia”. Następnie chodzi o dilerów narkotykowych, sutenerzy, osoby oferujący nielegalnego zatrudnienie, a także właściciele domów znajdujących się w miejscowościach wykluczonych społecznie, którzy wykorzystują tę grupę osób oraz system przyznawania i wypłacania zasiłków socjalnych, lub niemożność się bronić.

Aspekty wykluczenia społecznego związane z bezpieczeństwem to problem, który dotyczy głównie Policji Republiki Czeskiej, jednak nie tylko jej. Oprócz Policji Republiki Czeskiej ponoszą znaczną część odpowiedzialności na rozwiązywaniu problemów związanych z miejscowościami wykluczonymi społecznie i organy administracji państwowej i samorządu terytorialnego. Zjawiskami tymi należy się zająć na poziomie lokalnym, ale miasta i gminy nie mają wystarczającej motywacji do integracji społecznej swoich obywateli, nawet w dziedzinie bezpieczeństwa. (Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení, s. 42)

Policja, jako jeden z podmiotów zaangażowanych w zapewnianie bezpieczeństwa osób, mienia i porządku publicznego, musi dysponować wystarczającą liczbą wyszkolonych policjantów, którzy będą wykonywać swoje zadania profesjonalnie. Wraz ze wzrostem liczby społeczności składających się z członków różnych mniejszości potrzeba ta będzie rosła, a w niektórych regionach liczba obecnych członków grup roboczych ds. mniejszości i specjalistów policji nie będzie wystarczająca. Konieczne będzie bardziej masowe szkolenie większej liczby funkcjonariuszy policji do pracy z mniejszościami. Ten problem można rozwiązać, szkoląc policjantów w formie kursu kształcenia ustawicznego, skupiającego się na aspektach związanych z kulturowymi i zwyczajowymi różnicami członków takich mniejszości, specyfice komunikacji i radzenia sobie z nimi, wskazując na sytuacje ryzyka i dzieleniu się dobrą praktyką. Policjant kończący taki kurs będzie wtedy profesjonalnie przygotowany do komunikowania się z członkiem mniejszości i unikania błędów, które mogą podważać zaufanie, wzajemny szacunek i wspólne działanie prowadzące do bezpieczeństwa na terenie całej Republiki Czeskiej i wszystkich przebywających tam osób.

Referencje

BROŽ, M. – KINTLOVÁ, P. – TOUŠEK, L. Kdo drží Černého Petra: sociální vyloučení v Liberci, Plzni a Ústí nad Labem. Praha: Člověk v tísní - společnost při České televizi, c2007. 91 s. ISBN 978-80-86961-27-9.

Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení
<https://www.mvcr.cz/clanek/prehled-dokumentu.aspx>

Příručka pro sociální integraci. Praha: Úřad vlády ČR, 2009. 24 s. ISBN 978-80-7440-014-8.

Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám do roku 2020
<https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-pro-praci-policie-cr-ve-vztahu-k-mensinam-do-roku-2020.aspx>

UHEREK, Z. – BĚLOHRADSKÁ, K. – POJAROVÁ, T. Průzkum potřeb v sociálně vyloučených lokalitách Královéhradeckého kraje. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2010. 110 s. ISBN 978-80-87112-32-8.

ZOUBKOVÁ, I. – MOULISOVÁ, M. Kriminologie a prevence kriminality. Praha: Armex, 2004. 152 s. ISBN 80-86795-05-5.

Dane kontaktowe

PhDr. Mariola Liszoková, Ph.D., doktorand PhD.

Vysoká škola zdravotnictva a sociálnej práce sv. Alžbety

mariola.krakowczykova@seznam.cz